

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

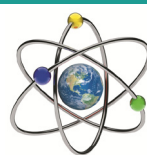
№10(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 582 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi	10
Mamatova Xilola Muxiddinovna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar	14
Zamira Nishanova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish	17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi	
Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	22
Oybek Davlatov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati	27
Bekmuhammedova Muhlisa Abdusattarovna	
Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari	33
Qodirova Madina Odiljon qizi	
Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport	42
Hurshida Murzoyeva	
Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri	46
Jabborova Sevara Asroqul qizi	
Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari	51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna	
Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari	57
Mexriniso Nosirova	
Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari	61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi	
Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications	65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari	71
Tursunbayeva Yulduz	
Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari	75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li	
O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ...	79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi	
Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстоворждении студентов-филологов: методический аспект	85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи	
Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся	91
Шокаримова Камола Абдуллаевна	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....	98
<i>Yakubjonov Xasan Qahramonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	103
<i>Umarov Xusniddin Egamboyevich</i>	
Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish	107
<i>Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich</i>	
O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni	112
<i>Sodikova Makhliyo</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari	117
<i>A'zamov Inom Salimjonovich</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish	121
<i>Abidjanova Vasila To'likinovna</i>	
Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari	129
<i>Prenova Gulsara Barlikbayevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	134
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish	138
<i>Ne'matova Zarina Furqat qizi</i>	
Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati	141
<i>Kamolova Nargiza Ibragimovna</i>	
Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции	147
<i>Малдыбаев Куандик Бекбауович</i>	
Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida)	152
<i>Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi</i>	
WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development	155
<i>Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi</i>	
Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке	159
<i>Икрамова Мунира Маруфжановна</i>	
Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari	163
<i>Kazakov Shavkat Norqobilovich</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli	168
<i>Shadiyev Feruz Djaxonovich</i>	
Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish	173
<i>Xolmuxamedova Zilola Azimovna</i>	
PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi	178
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish	183
<i>Toshmatova Yulduz Olloqulovna</i>	
Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni	190
<i>Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich</i>	

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi	
Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish	201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi	
Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish	209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish	214
Avazova Ozoda Ashurali qizi	
Integrativ yondashuv asosida talabalarining kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ...	219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari	224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi	
Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarning dars samaradorligidagi ahamiyati	229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna	
What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts	238
Dildora Kdirbayeva	
Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmi	246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari	250
Ergasheva Umrinisso Komilovna	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ...	254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education	258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova	
Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash	262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi	
Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi	268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li	
Differences Between Professional and Amateur Boxing	273
Shuhrat Dilmuradov	
Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников	277
Ергашева Эльвира Владимировна	
Теория, метод и профессиональное действие: пути модернизации дисциплины "Методика преподавания родного языка" в педагогическом вузе	281
Шоира Баймурадовна Бабаева	
Yozma nutq kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan kognitiv-grafomotor mashqlar tizimi	285
Rashidova Saida Ravshonbek qizi	
4-sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	289
To'xtaxo'jayeva Shaxnoza Muhammadumar qizi	

Ingliz tilini o'qitishda formativ baholash tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari	294
<i>Allayarova Muhabbat Xudayarovna</i>	
Pedagogical Conditions for Establishing an Integrative Approach to Developing Students' Didactic Competence	300
<i>Orazova F. O.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida empatik liderlikka asoslangan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	306
<i>Umarova Moxinur Shukuroxunovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining pedagogik faoliyatini metodik loyihalashning zamonaviy holati va mavjud muammolari.....	312
<i>Temirova Shahloxon Xoshimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik tafakkurni rivojlantirishning kognitiv-lingvodidaktik asoslari	317
<i>Abdullayeva Dilovar Bahrullayevna</i>	
"Avesto" ta'limotida ma'naviy-axloqiy qarashlarning pedagogik xususiyatlari	321
<i>Aliyev Islambek Tursinbayevich, Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi</i>	
O'quvchilarda milliy tuyg'ularni shakllantirishning ilmiy – pedagogik asoslari	326
<i>Begmatova Nasiba Safarbayevna</i>	
Fizikadan nostandart va olimpiada masalalarini yechish orqali o'quvchilarning muhandislik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	330
<i>Jo'rayev Farxod Isroilovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda divergent-kasbiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirishda kreativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari.....	338
<i>Xolbo'tayeva Dilfuza Usmon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida vaqtni boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik imkoniyatlari.....	346
<i>Norova Nargiza Xalmamat qizi</i>	
Katta yoshdagi ayollarda metabolik salomatlikni yaxshilashga yo'naltirilgan sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashg'ulotlar metodikasi	350
<i>Ruziyeva Raxima Bobojonovna</i>	
Technology-Integrated English Writing Instruction: a Tpack-Based Approach to Competence Development.....	357
<i>Omonova Maftuna Shermatovna</i>	
Disleksiyali o'quvchilar bilan individual ishlashning psixologik-pedagogik asoslari	362
<i>Toshpo'latova Go'zal Fayzullo qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini jismoniy va ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda o'lkashunoslik-turistik faoliyatning integrativ pedagogik modeli (Qashqadaryo viloyati misolida).....	366
<i>Yodgorov Mansurjon Abduraximovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ingliz tili ta'limida foydalanishning ahamiyati	372
<i>Buriyeva Zarnigor Tolibjonovna</i>	
Ko'p qirrali figuralarni o'rgatishda raqamli platformalardan yoki dasturlardan o'rganish metodikasi	376
<i>Uraimova Durdona Baxodirjon qizi</i>	
O'zbekiston va Amerika Qo'shma Shtatlari ta'lim tizimida maktab boshqaruvining innovatsion mexanizmlarini qiyosiy tahlil qilish	381
<i>Jamolov Fazliddin Nuriddin o'g'li</i>	
Sun'iy intellektli o'quv vositalarini yaratuvchi ta'lim muhitlarining qiyosiy tahlili.....	387
<i>Sadikova Dilshoda Aminjon qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarida mediatarbiya orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi...	392
<i>Umirzoqova Malika Mamadi qizi</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarining liderlik kompetentligini raqamli kollaborativ faoliyatda rivojlantirish bo'yicha xorijiy yondashuvlar.....	397
<i>Sanayeva Sogdiana Ziyadullayevna</i>	

Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	403
<i>Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida produktiv muloqot ko'nikmalarini akmeologik yondashuv va storytelling texnologiyasi asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	409
<i>Turdiyeva Feruza Sobirjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual yondashuvning yetishmasligi va ta'lim sifatiga ta'siri.....	417
<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna, Mannopova Nilufar Ziyovuddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida pedagogik baholash va psixologik tashxis: farqlanishi va tarbiyachi kasbiy vakolatining chegaralari	422
<i>Зайнутдинова Дилобар Нуритдиновна</i>	
Geometriya o'qitish metodikasini takomillashtirishda turk geometriyasi masalalarini yechish usullaridan foydalanishning ahamiyati.....	429
<i>Imomnazarova Nurjaxon Toktaboyevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	436
<i>Otahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Predikativlik - umumlingvistik qonuniyat (ingliz, fransuz va o'zbek tillari misolida).....	441
<i>Kurbanova Raxima Abdullayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning ahamiyati	450
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Badiiy matnlar asosida talabalarining lingvomadaniy kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	455
<i>Ochilxonov Abduljalolxon Davron o'g'li</i>	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida oilaviy omilning ijtimoiy-psixologik ahamiyati.....	461
<i>Turdimatova Elnaza Erkinjon qizi</i>	
Pedagogik amaliyot pedagogik otm talabasi uchun ijtimoiy, kasbiy moslashuv maktabi sifatida	465
<i>Choriyeva Mehribonu Baxtiyor qizi</i>	
Implementing Competency-Based Education (CBE) in English Language Teaching: Principles, Frameworks, and Performance-Based Assessment.....	470
<i>Erkinova Lutfiya Qudratovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy-pedagogik madaniyatni rivojlantirish texnologiyasi	474
<i>Giyasova Mushtariy Abdiganiyevna</i>	
Ta'lim samaradorligini ta'minlashda axborot ta'lim resurslari imkoniyatlari.....	477
<i>Qurbonova Nafisa Ilxom qizi, Meyliyeva Shahodat Ulug'bek qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.....	481
<i>Umarova Marg'uba Ulug'bek qizi</i>	
Alaliyali bolalarda nutqkompetensiyasini rivojlantirishning neyrokognitiv multimodal texnologiyalari	484
<i>Usarova Madina Odil qizi</i>	
Raqamli avlodda "4K" kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik-didaktik imkoniyatlari	489
<i>Haqnazarova Sarvina Kuvat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qat'iyatlilik, mas'uliyat, sabr-toqat, mustaqillik va maqsadga intiluvchanlikni tarbiyalash	492
<i>Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzi va hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishning didaktik jihatlarini	497
<i>Otanazarova Anora Og'aboy qizi</i>	
Talabalar jismoniy faolligini oshirishda sog'lom turmush tarzi, motivatsiya va kompetensiyaviy yondashuvning integratsiyasi.....	502
<i>Sirojov Otajon Orifjonovich</i>	
Maktabda sport tadbirlarini tashkil qilish va o'tkazish texnologiyasi	507
<i>Urinova Firuza Azimovna</i>	
Katta yoshdagi ingliz tili o'rganuvchilarining kognitiv kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan individual ta'lim trayektoriyalarini loyihalashning nazariy-metodik asoslari	512
<i>Yoqubjanova Diyora Dilshodbek qizi</i>	

Ta'lim platformalaridan foydalanish asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining funksional savodxonligini rivojlantirish imkoniyatlari.....	518
Oynabekova Sojida Akbar qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish tizimida pedagogik monitoringning tarkibiy tuzilmasi va mazmunini takomillashtirish.....	524
Choriyeva Z. T., Tog'ayeva Shahrizoda	
Maxsus pedagogika fanlarida nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash usullari hamda texnologiyalari...	529
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarning bog'langan nutqini rivojlantirishda kreativ storytelling texnologiyasidan foydalanish.....	534
Keldiyarova Vazira Botirovna	
Ta'lim tizimida iqtisodiy savodxonlikni rivojlantirishning nazariy-tarixiy evolyutsiyasi va metodologik asoslari.....	540
Sharipova Go'zal Jumanazar qizi	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirish samaradorligi	544
Soliyeva Shoir Abdurashitovna	
Talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi hissiyotlarni boshqarish mexanizmlari	552
Musinova Nozira Mirzadjanovna	
Ta'lim tizimini boshqarishda boshqaruv tamoyillarining o'rni va ahamiyati	557
Rajabova Nargiza Ahmadovna	
Alfa avlodida qadriyatlar rivojlanishida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari	563
Jo'rayeva Difuza Abdug'aniyevna	
Boshlang'ich ta'limda kreativ fikrlashni rivojlantirishning innovatsion pedagogik texnologiyalari	569
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tarkibida azot, oltingugurt va fosfor saqlagan ligandlarda silikagel matritsasiga nokovalent immobillangan 3d-metallar kompleks birikmalari sintezi	575
Xudoyorova Nilufar Qaxramon qizi	

TALABALARNING PSIXOEMOTSIONAL BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI HISSİYOTLARNI BOSHQARISH MEXANIZMLARI

Musinova Nozira Mirzadjanovna

Osiyo xalqaro universiteti

Pedagogika va psixologiya kafedrası dotsenti (PhD)

ORCID: 0009-0009-2604-2624

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi hissiyotlarni boshqarish mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda nazariy va qiyosiy tahlil, tizimlashtirish hamda konseptual sintez usullaridan foydalanildi. Nazariy tahlil natijasida kognitiv qayta baholash, hissiyotlarni anglash, o'zini tahlil qilish, hissiy-irodaviy nazorat va hissiy intellekt psixoemotsional barqarorlikning muhim mexanizmlari sifatida ajratildi. Shuningdek, o'quvga oid bilim-ko'nikmalar, rag'batlantiruvchi omillar va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mazkur jarayon samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar sifatida belgilandi.

Kalit so'zlar: psixoemotsional barqarorlik, hissiyotlarni boshqarish, talabalar, kognitiv qayta baholash, o'zini tahlil qilish, hissiy intellekt, o'zini o'zi boshqarish.

Abstract: This article analyzes the mechanisms of emotion regulation that contribute to students' psycho-emotional stability. The study employs theoretical and comparative analysis, systematization, and conceptual synthesis. The theoretical analysis identified cognitive reappraisal, emotional awareness, self-analysis, emotional-volitional control, and emotional intelligence as important mechanisms of psycho-emotional stability. In addition, academic knowledge and skills, motivational factors, and social support were identified as factors influencing the effectiveness of this process.

Key words: psycho-emotional stability, emotion regulation, students, cognitive reappraisal, self-analysis, emotional intelligence, self-regulation.

Аннотация: В статье анализируются механизмы управления эмоциями, обеспечивающие психоэмоциональную устойчивость студентов. В исследовании использованы методы теоретического и сравнительного анализа, систематизации и концептуального синтеза. В результате теоретического анализа когнитивная переоценка, эмоциональная осознанность, самоанализ, эмоционально-волевой контроль и эмоциональный интеллект выделены как важные механизмы психоэмоциональной устойчивости. Кроме того, учебные знания и навыки, мотивационные факторы и социальная поддержка определены как факторы, влияющие на эффективность данного процесса.

Ключевые слова: психоэмоциональная устойчивость, управление эмоциями, студенты, когнитивная переоценка, самоанализ, эмоциональный интеллект, саморегуляция.

KIRISH

Zamonaviy oliy ta'lim muhiti talabalarning intellektual va kasbiy bilim-ko'nikmalari bilan bir qatorda, psixologik moslashuvchanligi hamda psixoemotsional barqarorligini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. O'quv faoliyatining turli bosqichlari, baholash jarayonlari, yangilanib borayotgan ta'lim sharoitlari va shaxslararo munosabatlar talabalarning hissiy jihatdan rivojlanishi, o'z imkoniyatlarini anglash va turli vaziyatlarga samarali moslashish ko'nikmalarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bois psixoemotsional barqarorlik o'quv faoliyati samaradorligi, psixologik farovonlik va ijtimoiy moslashuvni ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi.

Psixoemotsional barqarorlik turli hissiy holatlarni anglash va boshqarish, hissiy faollik sharoitida ichki muvozanatni, maqsadga yo'naltirilgan xulq-atvorni hamda fikrlash faoliyati samaradorligini saqlash qobiliyatini ifodalaydi. Tadqiqotlarda u motivatsiya, hissiy holatlarni boshqarish, o'zini o'zi boshqarish, vaziyatni baholash va oldindan ko'ra bilish jarayonlarini birlashtiruvchi yaxlit psixologik sifat sifatida tavsiflanadi [1: 615-b.]. Mazkur jarayonda hissiyotlarni boshqarish muhim o'rin tutib, uning rivojlanganligi ichki muvozanatni qo'llab-quvvatlash va psixologik farovonlikni mustahkamlash bilan bog'liq ekani qayd etilgan [2: 93-b.].

Hissiyotlarni boshqarish va psixoemotsional barqarorlik o'rtasidagi munosabat ko'p qirrali psixologik jarayon sifatida namoyon bo'ladi. Kognitiv qayta baholash, hissiyotlarni anglash, o'zini tahlil qilish, irodaviy nazorat, hissiy intellekt va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining o'zaro ta'sirini yaxlit holda o'rganish mazkur yo'nalishdagi ilmiy tasavvurlarni yanada boyitishga xizmat qiladi. Shu sababli tadqiqotning maqsadi talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi hissiyotlarni boshqarish mexanizmlarini nazariy tahlil qilish, ularning o'zaro bog'liqligi va oliy ta'limdagi ahamiyatini aniqlashdan iborat. Maqolaning nazariy hissasi mazkur mexanizmlarni o'zaro bog'liq tizim sifatida umumlashtirish va ularning tushunchaviy modelini taklif etishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Talabalarning psixoemotsional barqarorligi zamonaviy psixologik tadqiqotlarda hissiyotlarni boshqarish, o'zini o'zi nazorat qilish, psixologik farovonlik va o'quv jarayoniga samarali moslashish bilan bog'liq holda o'rganiladi. O. Andrusik hissiy barqarorlikni motivatsiya, o'zini o'zi boshqarish, vaziyatni baholash va oldindan ko'ra bilishni birlashtiruvchi psixologik tizim sifatida tavsiflaydi [1].

Xorijiy tadqiqotlarda hissiyotlarni boshqarishning psixologik farovonlik bilan bog'liqligi [2], kognitiv qayta baholash, hissiy-irodaviy o'zini o'zi boshqarish va o'zini tahlil qilishning barqarorlikni ta'minlashdagi o'rni [3; 6; 7], shuningdek, hissiy intellektning ahamiyati qayd etilgan [8].

O'zbek psixologik adabiyotlarida ham hissiy, irodaviy va motivatsion jarayonlarning o'zaro bog'liqligi yoritilgan [11; 12], M. A. Ochilova, U. A. Karakulova va A. F. Xamrayeva tadqiqotlarida esa talabalarning hissiy intellekti, o'zini anglash va o'quv faoliyati bilan bog'liq jihatlar o'rganilgan [13–15].

Mavjud tadqiqotlarda psixologik ehtiyojlar, o'quv jarayoniga moslashish, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va rivojlantiruvchi psixologik ta'sirlarning ahamiyati ham ko'rsatilgan [4; 5; 9].

Hissiyotlarni boshqarish, hissiy intellekt, o'zini tahlil qilish, o'zini o'zi boshqarish va ijtimoiy-motivatsion omillar turli ilmiy yo'nalishlarda keng tadqiq etilgan. Mazkur omillarning talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi o'zaro bog'liq mexanizmlar tizimi sifatidagi aloqalarini yanada kengroq yoritish ushbu yo'nalishdagi ilmiy tasavvurlarni boyitishga xizmat qiladi. Shu sababli mazkur mexanizmlarni yaxlit holda tahlil qilish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot nazariy-tahliliy yo'nalishda olib borilib, talabalarning psixoemotsional barqarorligi va hissiyotlarni boshqarishga oid ilmiy manbalarni o'rganish, taqqoslash va umumlashtirishga asoslandi. Tadqiqotda nazariy va qiyosiy tahlil, tizimlashtirish hamda konseptual sintez usullaridan foydalanildi. Asosiy e'tibor kognitiv qayta baholash, o'zini tahlil qilish, hissiy-irodaviy o'zini o'zi boshqarish, hissiy intellekt va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning psixoemotsional barqarorlikni ta'minlashdagi o'rnini aniqlashga qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kognitiv baholash va qayta baholash psixoemotsional barqarorlik mexanizmi sifatida

Tahlil natijalari talabani o'quv vaziyatiga bergan subyektiv bahosi uning hissiy javobi mazmuni va kuchini belgilovchi muhim omillardan biri ekanini ko'rsatadi. Bir xil vaziyat talabalar tomonidan turlicha talqin qilinishi mumkin. Masalan, imtihon bir talaba tomonidan o'z qobiliyatini namoyon etish va tajriba orttirish jarayoni sifatida qabul qilinsa, boshqa talaba uni bilim va tayyorgarlik darajasini aniqlash imkoniyati sifatida baholashi mumkin. Bunday talqinlardagi farqlar motivatsiya, hissiy faollik va o'quv jarayoniga munosabatga ta'sir ko'rsatadi.

Kognitiv qayta baholash vaziyatga dastlab berilgan ma'noni qayta ko'rib chiqish orqali hissiy reaksiyani samarali tartibga solishga xizmat qiladi. Universitet talabalari ishtirokidagi tadqiqotlarda kognitiv qayta baholash ijobiy hissiy holat va psixologik farovonlik bilan uzviy bog'liq ekanini aniqlangan [3: 27-b.].

Kognitiv qayta baholash va bilim-ko'nikmalarni rivojlantirish psixologik farovonlik, salomatlik hamda o'quv faoliyati bilan ijobiy bog'langan [4: 31–32-b.].

Shuningdek, mustaqillik va o'zini layoqatli his qilish ehtiyojlarining qondirilishi kognitiv qayta baholash imkoniyatlarini qo'llab-quvvatlashi qayd etilgan [5: 1421-b.]. Demak, psixoemotsional barqarorlikni ta'minlashda hissiy holatlarni anglash va vaziyatga mos boshqarish usulini tanlay olish muhim ahamiyatga ega.

Hissiy-irodaviy boshqarish, o'zini tahlil qilish va hissiy intellekt

Hissiyotlarni boshqarish ichki kechinmalarni anglash va ularni maqsadga muvofiq yo'naltirish bilan chambarchas bog'liq. Talabani psixoemotsional barqarorligi turli hissiy vaziyatlarda ham maqsadga yo'naltirilgan faoliyatni samarali davom ettira olishi bilan belgilanadi. Bunda o'z reaksiyalarini boshqarish, muqobil javobni

tanlash, maqsadni saqlash, qat'iyatlilik va xulq-atvorni ongli tashkil etish kabi ijro-irodaviy funksiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotlarda hissiy-irodaviy o'zini o'zi boshqarish roliga oid kompetentlik bilan bog'liq bo'lib, hissiyotlarni anglash, o'zini rag'batlantirish, empatiya va o'zini tahlil qilish uning muhim psixologik omillari sifatida ajratilgan [6: 78-b.]. Uzoq muddatli kuzatuvlar esa o'zini o'zi boshqarish qobiliyati oliy ta'lim jarayonida izchil rivojlanishini ko'rsatadi [7: 41-b.].

Hissiyotlarni samarali boshqarish shaxsning o'z hissiy holatini to'g'ri anglashiga ham bog'liq. O'zini tahlil qilish shaxsga psixologik holatini kuzatish, hissiy javoblarning sabablarini anglash va maqsadga muvofiq xulq-atvorni shakllantirish imkonini beradi. Hissiy intellekt esa o'z hissiyotlarini anglash va boshqarish, o'zini rag'batlantirish, empatiya hamda boshqalarning hissiy holatlarini tushunish va ular bilan samarali munosabat o'rnatishni qamrab oluvchi murakkab psixologik qobiliyat sifatida tavsiflanadi [8: 134-b.]. Jumladan, M. A. Ochilova, U. A. Karakulova va A. F. Xamrayeva tadqiqotlarida ham hissiy intellektning o'zini anglash, hissiyotlarni boshqarish, turli vaziyatlarga moslashish va o'quv faoliyati bilan bog'liqligi yoritilgan [13-15].

Hissiyotlarni anglash, o'zini tahlil qilish va hissiy intellekt o'zaro yaqin bo'lsa-da, o'ziga xos mazmunga ega tushunchalardir. Hissiyotlarni anglash mavjud holat haqida ma'lumot bersa, o'zini tahlil qilish uning sabab va oqibatlarini tushunishga, hissiy intellekt esa ushbu ma'lumotdan shaxsiy va ijtimoiy vaziyatlarda maqsadga muvofiq foydalanishga xizmat qiladi. Shu jihatdan psixoemotsional barqarorlikni ichki muvozanatni saqlash, turli hissiy vaziyatlarga samarali moslashish va maqsadga yo'naltirilgan faoliyatni davom ettirish imkonini beruvchi rivojlantiriladigan psixologik sifat sifatida talqin qilish mumkin.

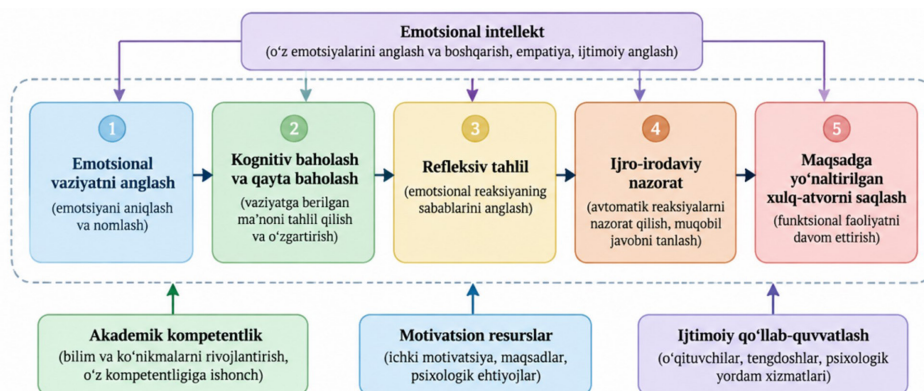
Ijtimoiy-motivatsion omillar va oliy ta'lim amaliyoti

Psixoemotsional barqarorlikni rivojlantirishda shaxsiy boshqaruv ko'nikmalari bilan bir qatorda, talabani ijtimoiy muhiti, psixologik ehtiyojlari, o'quvga oid bilim-ko'nikmalari va qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari ham muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlarda ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, kognitiv qayta baholash, hissiyotlarni ifodalash hamda bilim-ko'nikmalarni rivojlantirish muhim boshqarish usullari sifatida ko'rsatilgan [4: 2-b.]. Ijtimoiy qo'llab-quvvatlash hissiy muvozanatni mustahkamlash va tegishlilik hissini rivojlantirishga yordam bersa, bilim-ko'nikmalarni rivojlantirish talabani turli o'quv vaziyatlarini samarali boshqarish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Universitet talabalari ishtirokidagi tadqiqotlarda asosiy psixologik ehtiyojlar, hissiyotlarni boshqarish va o'quv jarayoniga moslashish o'rtasidagi bog'liqlik qayd etilgan [5: 1421-b.]. Bu psixoemotsional barqarorlikni ta'minlashda shaxsiy ko'nikmalar bilan bir qatorda mustaqillik, o'zini layoqatli his qilish va ijtimoiy tegishlilik ehtiyojlarini qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini yaratish muhimligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar oliy ta'lim muassasalarida psixoemotsional barqarorlikni rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlarni har tomonlama tashkil etish muhimligini ko'rsatadi. Bunda talabalarning o'z hissiyotlarini anglash, kognitiv baholarni qayta ko'rib chiqish, o'zini tahlil qilish va hissiy-irodaviy ko'nikmalarini rivojlantirish muhimdir. Tadqiqotlar kognitiv qayta baholash va bilim-ko'nikmalarni rivojlantirishning moslashuvchan imkoniyatlarini ko'rsatadi [4: 31-32-b.], bo'lajak pedagoglar bilan olib borilgan rivojlantiruvchi dasturlarda esa o'zini o'zi boshqarish ko'rsatkichlarining yaxshilanishi qayd etilgan [9: 153-b.]. Shu bilan birga, psixoemotsional barqarorlikni rivojlantirishga qaratilgan psixologik mashg'ulotlarni ta'lim muhitining boshqa rivojlantiruvchi imkoniyatlari bilan uyg'unlashtirish samaradorlikni yanada oshirishga xizmat qiladi. Baholash mezonlarining aniqligi, o'quv talablarining tushunariligi, samarali fikr-mulohaza, sog'lom tengdoshlararo munosabatlar va psixologik yordam xizmatlarining mavjudligi hissiyotlarni boshqarish uchun qulay ta'lim muhitini yaratadi.

Umumiy tahlil asosida psixoemotsional barqarorlikni ta'minlovchi mexanizmlarning o'zaro bog'liqligini shartli ravishda quyidagi tushunchaviy model orqali ifodalash mumkin (1-rasm):

1-rasm: Talabalarning psixoemotsional barqarorligini ta'minlovchi hissiyotlarni boshqarish mexanizmlarining tushunchaviy modeli

Izoh: Model psixoemotsional barqarorlikni ta'minlovchi asosiy mexanizmlar hamda ularga ta'sir etuvchi hissiy intellekt, o'quvga oid bilim-ko'nikmalar, rag'batlantiruvchi omillar va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ifodalaydi. Mazkur ketma-ketlik o'zaro uyg'un, bir-birini to'ldiruvchi va ayrim vaziyatlarda bir vaqtda namoyon bo'ladigan psixologik mexanizmlar tizimini aks ettiradi. Shu bois psixoemotsional barqarorlik fikrlash, hissiyotlarni anglash, o'zini tahlil qilish, irodaviy nazorat va ijtimoiy omillarning uyg'un faoliyati orqali ta'minlanadigan, rivojlanib boruvchi psixologik tizim sifatida qaraladi.

Mavjud tadqiqot natijalari psixoemotsional barqarorlikni ta'minlovchi mexanizmlar o'rtasidagi muhim o'zaro bog'liqliklarni yoritishga xizmat qiladi [10: 27-b.; 5: 1421-b.]. Mazkur ilmiy natijalarni yanada boyitish maqsadida kelgusida ushbu mexanizmlarni uzoq muddatli kuzatuvlar va tajriba asosidagi tadqiqotlar orqali turli ta'lim hamda madaniy sharoitlarda qiyosiy o'rganish maqsadga muvofiq.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Nazariy tahlil talabalarning psixoemotsional barqarorligi hissiyotlarni anglash, kognitiv qayta baholash, o'zini tahlil qilish, irodaviy nazorat va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning o'zaro uyg'un ta'siri orqali rivojlanishini ko'rsatdi. Mazkur barqarorlikni rivojlantirish talabani shaxsiy boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish bilan bir qatorda, o'quvga oid bilim-ko'nikmalar, psixologik ehtiyojlar va qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitining imkoniyatlaridan samarali foydalanishni ham nazarda tutadi.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Talabalarda hissiyotlarni anglash, o'zini tahlil qilish va kognitiv qayta baholash ko'nikmalarini rivojlantiruvchi psixologik mashg'ulotlarni ta'lim jarayoniga izchil joriy etish.
2. Psixologik xizmatlarda talabalarning hissiy muvozanati, psixologik farovonligi va o'quv jarayoniga samarali moslashuvini qo'llab-quvvatlovchi maslahat hamda rivojlantiruvchi dasturlar imkoniyatlarini kengaytirish.
3. Aniq baholash mezonlari, samarali fikr-mulohaza, sog'lom tengdoshlararo munosabatlar va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga asoslangan ijobiy ta'lim muhitini rivojlantirish.
4. Kelgusida mazkur mexanizmlarni uzoq muddatli kuzatuvlar va tajriba asosidagi tadqiqotlar orqali turli ta'lim hamda madaniy sharoitlarda qiyosiy o'rganib, mavjud ilmiy natijalarni yanada boyitish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Andrusik O. Структурно-функциональна модель розвитку емоційної стійкості майбутнього вчителя // Перспективи та інновації науки. – 2023. – № 15(33). – P. 614–624. – DOI: 10.52058/2786-4952-2023-15(33)-614-624.
2. Xu M., Jaffri H., Yang X. A systematic review on the relationship between emotional regulation and psychological well-being in higher education // Quantum Journal of Social Sciences and Humanities. – 2024. – Vol. 5, SI1. – P. 93–109. – DOI: 10.55197/qjssh.v5iSI1.568.
3. Vally Z., Ahmed K. Emotion regulation strategies and psychological wellbeing: Examining cognitive reappraisal and expressive suppression in an Emirati college sample // Neurology Psychiatry and Brain Research. – 2020. – Vol. 38. – P. 27–32. – DOI: 10.1016/j.npbr.2020.09.001.
4. Stockinger K., Dresel M., Marsh H. W., Pekrun R. Strategies for regulating achievement emotions: Conceptualization and relations with university students' emotions, well-being, and health // Learning and Instruction. – 2025. – Vol. 98. – Article 102089. – DOI: 10.1016/j.learninstruc.2025.102089.
5. Chacón-Cuberos R., Olmedo-Moreno E., Lara-Sánchez A. J., Zurita-Ortega F., Castro-Sánchez M. Basic psychological needs, emotional regulation and academic stress in university students: A structural model according to branch of knowledge // Studies in Higher Education. – 2021. – Vol. 46, No. 7. – P. 1421–1435. – DOI: 10.1080/03075079.2019.1686610.
6. Lysechko M. V. Psychological mechanisms of the connection between emotional and volitional self-regulation and role competence of students // Scientific Bulletin of Kherson State University. Series "Psychological Sciences". – 2021. – No. 2. – P. 77–90. – DOI: 10.32999/KSU2312-3206/2021-2-9.
7. Prokhorov A. O., Chernov A. V. Development of mental regulation of students' psychological states during the learning process // Psihologiceskij žurnal. – 2024. – Vol. 45, No. 3. – P. 41–53. – DOI: 10.31857/S0205959224030044.
8. Gerlach O. Emotional Intelligence as an Indicator of Psychoemotional Stability of Foreign Students // Научное мнение. – 2025. – № 1–2. – P. 134–139. – DOI: 10.25807/22224378_2025_1-2_134.
9. Korlyakova S., Frantseva E., Prilepskikh O., Pogrebnyaya O., Bogdanova O., Agafonov A. Formation of Psychoemotional Stability of Students as a Professional Quality of a Teacher // Proceedings of the 2nd International Conference on Education Science and Social Development. – 2019. – P. 151–154. – DOI: 10.2991/essd-19.2019.33.
10. Elsayes H. A., Elyzeed S. M. A. Emotional Regulation and Psychological Well-Being of Newcomer Nursing Students // Egyptian Journal of Health Care. – 2021. – Vol. 12, No. 3. – P. 27–37. – DOI: 10.21608/ejhc.2021.183453.
11. Shamshetova A. K., Melibayeva R. N., Usmanova X. E., Xaydorov I. O. Umumiy psixologiya: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Barkamol fayz media, 2018. – 272 b.

12. G'oziyev E. G'. Psixologiya: darslik. – Toshkent: O'qituvchi, 2011. – 352 b.
13. Ochilova M. A. Talabalarda emotsional intellekt shakllanishining psixologik ahamiyati // Inter Education & Global Study. – 2024. – 2(8(1)). – B. 482–494.
14. Karakulova U. A. Talabalarda emotsional intellekt shakllanishining akademik muvaffaqiyatga ta'siri // Psixologiya ilmiy jurnali. – 2025. – № 2. – B. 78–82.
15. Xamrayeva A. F. Talabalarda emotsional intellektni rivojlantirishning psixologik konsepsiyasi // Maktabgacha va maktab ta'limi. – 2026. – T. 4, № 9. – B. 199–201. – DOI: 10.5281/zenodo.22913161.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.